

مېنىڭ ئىسىمىم سايرىگۈل ساۋۇتباي. مىللىتىم قازاق. مەن 1976-يىلى 9-ئاينىڭ 16-كۈنى ، شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى (شەرقىي تۈركىستان) دىكى ئىلى قازاقى ئاپتونوم ئوبلاستىنىڭ غۇلجا موڭغۇلكۈرە ناھىيىسىدە تۇغۇلغان. مەن تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇغان. ئوقۇش پۈتتۈرگەندىن كېيىن ، مەن يۇرتىمدىكى يەرلىك ئەنئەنىۋى داۋالاش دوختۇرخانىسىدا بىر قانچە يىل ئىشلىدىم. ئاندىن كەسپىمنى داۋالاشتىن ئوقۇتقۇچىلىققا ئۆزگەرتىشنى قارار قىلدىم. مەن شۇ يەردىكى مەكتەپتە خەنزۇ تىلى دەرسى بىلەن 2004-يىلى مەن توي قىلىپ ، يولدىشىم تۇرۇشلۇق يېزا بازىرىغا كۆچۈپ كەلدىم. يوللۇشۇمۇ مەن بىلەن بىر مەكتەپتە ئىشلەيتتى. مەن 2007-يىلدىن 2009-يىلغىچە شىنجاڭ پېداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىدا يەنە ئىككى يىللىق كۇرسنى تاماملىدىم. مەن شۇ يەرلىك مەكتەپكە ئوقۇتقۇچىلىققا قايتىپ ، بىر قىسىم مەمۇرىي ۋەزىپىلەرنىمۇ ئالدىم. 2016-يىلى مەن ئوخشاش رايوندىكى دۆلەت ئىگىدارچىلىقىدىكى بەش يەسىلنى باشقۇرۇش دېرىكتورى قىلىپ تەيىنلەندىم

يىلى ، جۇڭگو ھۆكۈمىتى يېڭى تەدبىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويۇپ ، بارلىق ئانا تىل مەكتەپلىرىنى (ئۇيغۇر ياكى قازاق 2006 بولسۇن) توختىتىشنى تەلەپ قىلدى . ئانا تىل مەكتىپىنى خەنزۇلار مەكتىپى بىلەن بىرلەشتۈرۈپ ، خەنزۇ تىلى ئۆگىنىشكە CCP مەجبۇرلىدى . شۇنداق قىلىپ شەرقىي تۈركىستان خەلقىنىڭ ئانا تىلىدىن ئايرىدى تىلىمىزنى ، مىللىي ئەنئەنىۋى مەدەنىيىتىمىزنى ۋە دىنىي ئېتىقادىمىزنى يوقىتىش ئۈچۈن ھەر خىل رەھىمسىز ئۇسۇللارنى قوللىنىشقا باشلىدى. شۇڭا بىز قازاقىستانغا كۆچۈپ كېتىشنى قارار قىلدۇق ئەمما ج ك پ نىڭ مۇناسىۋەتلىك ئورگانلىرى پاسپورتىمىزنى مەجبۇرىي تارتىۋالدى ۋە ئائىلەمدىكىلەر بىلەن قازاقىستانغا بېرىشىمغا يول قويمىدى. ئەمما مەمۇر بولغاچقا مەن پاسپورتىمىزنى ئالالمىدىم. يولدىشىم ۋە بالىلىرىم قازاقىستانغا كۆچۈپ كەتتى ، مەن نامالىسىز ئۆيدە قالدىم

ۋاقىت خاتىرىسى

يىلى 1-ئايدىن باشلاپ ، ھاكىمىيەت ماڭا پاراكەندىچىلىك سېلىشقا باشلىدى. بىر قانچە قېتىم يېرىم كېچىدە مېنى 2017 تۇتۇۋېلىپ ئېلىپ كەتتى . ئۇلار مېنىڭ ئائىلەمنىڭ قازاقىستاندا ئىكەنلىكىنى باھانە قىلىپ ماڭا بېسىم قىلدى مېنى سوراق قىلدى ۋە قىيىندى ، 2017-يىلى 11-ئايدا ، يېرىم كېچىدە مەن تېلېفون تاپشۇرۇۋالدىم. تېلېفوندىكى بىر كىشى ماڭا دەرھال بىر يەرگە ئادىرىشقا بېرىشنى ئېيتتى. مەن ئۇنىڭدىن ئۇ يەرگە بېرىشىمنىڭ سەۋەبى نېمە دەپ سورىدىم. سەن كىم؟ دېدىم. ئۇ مەندىن ھېچقانداق سوئال سورىماسلىقىم كېرەكلىكىنى تەكىتلىدى ، ئەكسىچە مەن دەرھال ئۇنىڭ ئۇ يەرگە بېرىش بۇيرۇقىغا ئەمەل قىلىشىم كېرەك ئىدى. ئۇ يەنە مېنىڭ ئەتىگەندە جۇڭگونىڭ ئىچكى جايلارغا تەربىيەلەش ۋە ئۆگىنىش ئۈچۈن بارىدىغانلىقىمنى ئۇقتۇردى

ئۇ ۋاقىتلاردا ۋەزىيەت كەسكىن ئىدى. ئۇلار كۆپ كىشىلەرنى قولغا ئالغان ۋە ئۇلارنى تۈركۈملەپ تۇتۇپ تۇرۇۋاتاتتى. 2. ئەگەر مەن بۇيرۇققا قارشى تۇرسام ، ئېغىر ئاقىۋەت كېلىپ چىقاتتى. مەن ئۇنىڭ كۆرسەتمىلىرىگە ئەمەل قىلىپ ، ئۇ دېگەن ئادىرىشقا باردىم. ئۇ يەنە ماڭا بىر تېلېفون نومۇرىنى بەردى ۋە ئۇ يەرگە كەلگەندىن كېيىن ، بۇ نومۇرغا «مەن كەلدىم» دەپ ياز. خىزمەتچىلىرىمىز سەن بىلەن كۆرۈشكىلى كېلىدۇ ، دېدى. مەن كۆرسەتمە بويىچە ئادىرىشقا بېرىپ ، بەرگەن نومۇرغا قىسقا ئۇچۇر يازدىم

مەن ئۇچۇرنى بۇ نومۇرغا ئەۋەتكەندىن كېيىن ، بىر قانچە قوراللىق ساقچى ساقچى ماشىنىسى بىلەن يېتىپ كەلدى. ئۇلار 3. مېنىڭ بېشىمغا قارا خالتا كىيگۈزدى ، مېنى ماشىنا بىلەن ئېلىپ كەتتى. مەنزىلگە يېتىشتىن بۇرۇن بىر ئاز يول بۇردۇق. بىز ئۇ يەرگە كەلگەندىن كېيىن ، ئۇلار بېشىمدىن قارا خالتىنى ئېلىۋەتتى ، تۇتۇپ تۇرۇش مەركىزىدە ئىكەنلىكىمىزنى ھېس قىلدىم. ماڭا قايتا تەربىيەلەش مەركىزىدە مەھبۇسلارغا خەنزۇ تىلى دەرس بېرىش ئوقۇتقۇچىسى بولۇپ خىزمەت قىلىدىغانلىقىمنى ئېيتتى . مېنىڭ بۇ مەركەزگە بولغان تۇنجى تەسىراتىم شۇكى ، بۇ بىر قورقۇنچۇق فاشىست لاگېرى ئىدى.

ئۇلار مېنى مەخپىيەتلىك ساقلاش كېلىشىمى ئىمزالاشقا قىستىدى ، ئەگەر ھەر قانداق بىر قاندىگە خىلاپلىق قىلسام 4. ئۆلۈمگە دۇچ كېلىدىغانلىقىمنى قايتا-قايتا ئوتتۇرىغا قويدى. مەن شەرقىي تۈركىستاندىكى تۇتۇپ تۇرۇش لاگېرىدا خىزمەتلىنى شۇنداق باشلىدىم. مېنىڭ لاگېردىكى ئەسلىملىرىم تېنىمنى شۇرگەندۈرىدۇ ، تۈرمىدىنمۇ ناچار ئىدى. قولغا

ئېلىنغانلار ھەر خىل يامان غەزەللىك بېسىم ۋە دەھشەتلىك پىلانلار ئاستىدا چېكىدىن ئاشقان روھىي قىيىنچىلىقلارغا ئۇچرايتتى. قولغا ئېلىنغانلارنىڭ ھەممىسى پۇت قوللىرى كىشەنلەنگەن ، ئەر-ئاياللارنىڭ چاچلىرى چۈشۈرۈۋېتىلگەن ، ھەممە يەرگە كامبىرا ئورنىتىلغان ، ئۇلارنىڭ ھەرىكىتى 24 سائەت كۈزىتىلگەن. قولغا ئېلىنغانلار ھەر خىل ياشىتىكى كىشىلەر ئىدى. ئەڭ كىچىكى 13 ياش ، ئەڭ چوڭى 84 ياش. ئەرلەر ، ئاياللار ۋە 60 ياشتىن 70 ياشقىچە بولغان ياشانغانلارمۇ بار ئىدى .

شۇنداق قىلىپ ، مەن لاگېردا «ئوقۇتۇش» نى باشلىدىم. ئادەتتە ، مېنىڭ ئوقۇتۇشىمنى كۈزىتىدىغان قوراللىق ساقچى / قاراۋۇللار بار ئىدى. مېنىڭ دېگەنلىرىمنىڭ ھەممىسى ھۆكۈمەت رۇخسەت قىلغان دائىرىدە بولۇشى كېرەك. «دەرسلىك ئوقۇتۇشىنىڭ

مەزمۇنى ۋە كۆرسەتمىلىرىمۇ ھۆكۈمەت تەرىپىدىن ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇلغان. مەن پەقەت «ئوقۇتۇش» دېيىلگەن نەرسىلەرنى ئۆگەتتىم ، رۇخسەت قىلىنغاندىن باشقا نەرسە دېيەلمىدىم. بىز (لاگېردىكى) نىڭ بۇ كۆرسەتمىلەردىن ھالقىپ قارار چىقىرىش ھوقۇقىمىز يوق. بۇنىڭدىن باشقا ، لاگېردا كۈلۈشكە ۋە يىغلاشقا مۇبولىمايتتى. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆيىدىكى ھەممە ئادەم بىلىشكە تېگىشلىك ئېنىق كۆرسەتمە / قائىدىلەر ئىدى. بۇ قائىدىلەرگە بويسۇنمىغانلار ئېغىر جازا ۋە باشقا ئاقىۋەتلەرگە دۇچ كېلەتتى.

6. خەنزۇچە «ئالدى بىلەن سامان ئايلاق كىيگەن كىشىلەرنى ، ئاندىن خۇرۇم ئايلاق كىيگەن كىشىلەرنى بىر تەرەپ قىلىش» دەپ يېزىلغان ئىچكى ھۆججەت / كۆرسەتمە بار ئىدى. بۇ ئاساسەن ئاۋامنىڭ (يەنى ھۆكۈمەت سىرتىدىكى خىزمەتچىلەرنىڭ) «سامان ئايلاق» كىيىدىغانلىقى ، ھۆكۈمەت خىزمەتچىلىرى (يەنى مەمۇرلار) «خۇرۇم ئايلاق» كىيگەن كىشىلەر ئىكەنلىكىدىن دېرەك بېرىدۇ. بۇ ئالدى بىلەن ھۆكۈمەت خىزمەتچىسى بولمىغان كىشىلەرنى تازىلاش / سۈكۈت قىلدۇرۇش ، ئاندىن ھۆكۈمەت خىزمەتچىلىرى (يەنى مەمۇرلار) نى بىر تەرەپ قىلىش دېگەنلىك ئىدى.

بىزگە تۇتۇلغانلارغا «ئۆگىتىش» بۇيرۇلغان ئىشلار (يەنى تەربىيە بېرىش) كومپارتىيىنىڭ پارتىيە يېتەكچىسى ، 7. سىياسىتى ، ئىدىئولوگىيىسى قاتارلىق تەشۋىقاتلىرى بولۇپ ، ئۇ شى جىنپىڭنىڭ نۇتۇقلىرىنى ، 19-قۇرۇلتاينىڭ رەسمىي باياناتلىرىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالدى. جۇڭگولۇقلارنىڭ (خەنزۇلار) دەپنە مۇراسىمى ، توي مۇراسىمى ۋە باشقا ئەنئەنىلىرى قاتارلىق جۇڭگولۇقلارنىڭ (خەنزۇلار) كۈندىلىك تۇرمۇشىدىكى جۇڭگولۇقلارنىڭ مەدەنىيىتى / ئەنئەنىسىنى ئۆگىتىش تەلپى قىلىندى. ئۇنىڭدىن باشقا ، يەنە جۇڭگونىڭ تارىخىنى ، بولۇپمۇ شىنجاڭنىڭ تارىخىنى «ئۆگىتىش» بۇيرۇلدى. بۇ ئاتالمىش «شىنجاڭنىڭ ئۈچ قىسىملىق تارىخى» بولۇپ ، «شىنجاڭ» (شەرقىي تۈركىستان) ئەزەلدىن جۇڭگونىڭ بىر قىسمى دەپ يالغان بايان قىلىناتتى.

يەنە كومپارتىيە رەھبەرلىرىنىڭ ، رەئىس شى جىنپىڭغا ئوخشاش ، سۆزىنى ئۆگەتتۇق. لاگېر قاراۋۇللىرى ئوقۇتۇش ۋە 8. ئوقۇتماستىن ئۈچۈن ماتېرىيال بىلەن تەمىنلىدى. ئۇلار ھەر كۈنى ئوقۇتۇشنى تۈگەتكەندىن كېيىن بارلىق ماتېرىياللارنى يىغىۋالغۇچى ، ئەتىسى قايتۇراتتى. ئۇلار بارلىق ماتېرىياللارنى تەكشۈرۈپ باشقۇردى.

مەن ھەر كۈنى بالىلار ئورۇندۇقىغا ئوخشاشمەن كىچىك ئورۇندۇقلاردا ئولتۇرغان 50-60 كىشىگە دەرس بەردىم. ئەگەر ئورۇندۇق يېتەرلىك بولمىسا ، ئۇلار يەردە ئولتۇراتتى. ياشانغانلار مۇ كىچىك ئورۇندۇقلاردا ئولتۇراتتى. بۇ قىيىنچىلىق بىر تۈرى ئىدى. چۈنكى ئۇلار بۇ خىل ئولتۇرۇشقا چىدىيالمىتتى. ئەگەر ئۇلار ئازراق مىدىرلىسا ، قائىدىگە خىلاپلىق قىلغانلىقى ئۈچۈن جازاغا تارتىلاتتى.

لاگېردىكى مەھبۇسلار مەمۇرلار ، ئىشچىلار ، بابىلار ، سودىگەرلەر ، چارۋىچىلار ، دېھقانلار ، ئادەتتىكى كىشىلەر 10. ۋە ياشلار قاتارلىق جەمئىيەتنىڭ ھەر قايسى ساھەلىرىدىن كەلگەن. شۇنداقلا ، ئۇلار زىيالىيلار ، سەرخىللار ۋە داڭلىق ۋە تەسىر كۈچكە ئىگە شەخسلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغۇچى. جەمئىيەتنىڭ ھەر قايسى ساھەلىرىدىن كىشىلەر بار ئىدى.

گەرچە مەن لاگېردا ئوقۇتقۇچىلىق قىلغان بولساممۇ ، ئۇ يەردە مەھبۇس ئىدىم. ئۇ يەردە مېنىڭ ھېچقانداق ھوقۇقىم 11. يوق ئىدى. بىردىنبىر پەرقى شۇكى ، پۇت قولۇمدا كىشەن يوق ئىدى خالاس.

لاگېر قائىدىسىگە ئاساسەن ، ھەر بىر مەھبۇسنىڭ پەقەت بىر كۋادرات مېتىرلىق يەر ئىگىلەشكە رۇخسەت قىلىنغان . 12. شۇڭلاشقا ، بۇ قائىدىگە ئاساسەن ، 16 ياكى 17 كۋادرات مېتىرلىق كامىرلاردا 16 ، 17 ، ھەتتا 20 مەھبۇس بار ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى پۇت قوللىرى كىشەنلەنگەن. كامىرنىڭ 4 بۇلۇڭىغا تۆرت ئوتتۇرىسىغا بىر بولۇپ بەش كامبىرا

ئورنىتىلغان. قولغا ئېلىنغانلارنىڭ ھەر بىر ھەرىكىتى 24 سائەت كۆزىتىلەتتى. ئۇخلاش ئۈچۈن ، ھەر بىر ئادەم ئەتىگەنگىچە بىر كۋادرات مېتىر يەردە ياتاتتى. ھەر قانداق ھەرىكەتكە رۇخسەت قىلىنمايتتى ، ئەگەر يۆتكەلسە جازاغا ئۇچرايتتى

تۇتۇلغان كىشىلەر 13

سىمونت ئۈستىدە ياتاتتى. نەتىجىدە كىشىلەرنىڭ بەدىنى يارىلانغان ، ئىششىپ ، ئورنىدىن تۇرالمىغان. بەزى كىشىلەر قەۋزىيەت بولۇپ كەتكەن. بەزى كىشىلەردە مېگە ئۆسمىسى بار بولۇپ ، ھايات قېلىش ئۈچۈن ھەر كۈنى دورا يېيىشكە مەجبۇر بولغان. ئۇلارنىڭ لاگېرغا دورا ئەكىرىشىگە رۇخسەت قىلىنمىغاچقا ، ئۇلارنىڭ نەھۋالى تېخىمۇ ناچارلاشتى. تۈرمە دائىرلىرى ئېغىر كېسەل بىمارلىرى قازا قىلسا پەرۋامۇ قىلمايتتى

14. ھاجەتخانىغا ئىشلىتىش ئۈچۈن ھەر بىر كامىرغا بىر سۇلياۋ چېلەك قويۇلدى. كامېردىكى بارلىق مەھبۇسلار بۇ چېلەكنى ھەر ئىككى ھاجەت ئۈچۈن ئىشلىتىشى كېرەك ئىدى. چېلەك توشقاندىن كېيىن ، ئۇنىڭ ئۈستىگە بىر قاپ قويۇلاتتى. ۋە ئەتىسى ئەتىگەندە قۇرۇقىدىن ئاتاتتى. شۇڭلاشقا ، چېلەك تولغاندا ، ھەر قانچە ھاجەت قىستىسىمۇ ، ئەتىسى ئەتىگەنگىچە چىدىشى كېرەك ئىدى. مەن مەھبۇسلارنىڭ تەرىپلىرىنى مەجبۇرىي قىستاش سەۋەبىدىن ئاجرىتىپ چىقىرىش مەسىلىسىگە دۇچ كەلگەنلىكىگە ، نەتىجىدە بۆرەك مەسىلىسى ۋە يۇقۇملانۇشقا دۇچ كەلگەنلىكىگە شاھىت بولدۇم. ئۇلار يەنە ئېغىر دەرەجىدىكى گېمىرە كېسەلگە گىرىپتار بولدى ، ھەر خىل ساغلاملىق مەسىلىسى كۆپ كۆرۈلەتتى.

ئۇلار بىزگە كۈندە ئۈچ قېتىم يېمەكلىك بەردى ، ئەمما ، يېمەكلىكلەرنىڭ سۈپىتى ئىنتايىن ناچار ئىدى. پەقەت ئىككى 15. خىل يېمەكلىك بار ئىدى ، بىرى بىر پارچە نان ۋە گۈرۈچ سۈيى. يەنە بىرى كۆكتات شورپىسى ۋە كىچىك بولكا. ئادەتتە جۈمە كۈنىدىن باشقا كۈنى گۆش يوق ئىدى . ئۇلار جۈمە كۈنى چوشقا گۆشىنى يېيىشكە مەجبۇرلىغان ، ئۇلار چوشقا گۆشى بېرىتتى. ئۇلار مەھبۇسلارنىڭ دىنىدىن تانغان تانمىغانلىقىنى سىنايتتى. سىناقلارنىڭ بىرى ھەر جۈمە كۈنى چوشقا گۆشى بېرىش. ئۇلار ھەر بىر مەھبۇسنى نازارەت قىلىپ ، ھەر جۈمە كۈنى ئۇلارغا چوشقا گۆشى بەردى. چوشقا گۆشى يېيىشنى رەت قىلغانلار تېخىمۇ ئېغىر ياكى ئۇزۇن مۇددەت تۇتۇپ تۇرۇش بىلەن قاتتىق جازالاندى ۋە يەنە ئۇلار قىيىن-قىستاققا ئېلىندۇ ، شۇڭلاشقا ، ھەممەيلەن قورقۇپ چوشقا گۆشى يېيىشكە مەجبۇر بولدى

ھازىر ، 24 سائەتتە نېمە ئىش قىلغانلىقىمىزنى چۈشەندۈرۈپ ئۆتەي. بۇ بىزنىڭ بۇ ئادەتلەرنى ھەممە 24 سائەتتە 16. قىلىدىغانلىقىمىزنى بىلدۈرمەيدۇ. بەزىدە يۇقىرى دەرىجىلىك ئەمەلدارلارنىڭ بۇيرۇقىغا ئاساسەن ئۇلار ئۆزگەرتىش ئېلىپ بارىدۇ . ئادەتتە ، بىز ئەتىگەن سائەت 6 دە ئويغاندۇق ، سائەت 6 دىن 7 گىچە ئاشتىلىق ۋاقتى ئىدى. سائەت 7 دىن 9 گىچە ، دەرس بەردىم. سائەت 9 دىن 11 گىچە ، ئوخشاش مەزمۇندىكى ئوقۇتۇشنى يەنە بىر قېتىم تەكرارلىدىم. سائەت 11 دىن سائەت 12 گىچە ، شۇنارلار بار بولۇپ ، بۇنى مەھبۇسلار بېشىدىن ئىگىز كۆتۈرۈشى كېرەك ۋە نەچچە مېڭ قېتىم تەكرارلىشى كېرەك. ئەڭ كۆپ تەكرارلىغان مەھبۇس لاگېردىكى ياخشى ئورۇندىغۇچى دەپ قارالدى. مەسىلەن ، «مەن جۇڭگولۇق ، مەن جۇڭگودىن» ، «مەن جۇڭگولۇق بولغانلىقىمدىن پەخىرلىنىمەن» ، «مەن جۇڭگۇنى سۆيىمەن» ، «مېنىڭ ساداقىتىم جۇڭگو كومپارتىيىسىگە» ، «كوممۇنىست پارتىيە ماڭا ھاياتىمنى ۋە روھىمنى بەردى» ، «كومپارتىيىدىن باشقا كۈچ يوق» ، «قاتارلىق تەشۋىقات مەزمۇنلىرى. قەغەزگە يېزىلغان بۇ سۆزلەرنى بېشىمىزدىن ئىگىز كۆتۈرۈپ بىر سائەت تەكرارلايتۇق

ئاندىن ، چۈشتىن كېيىن سائەت 2 گىچە چۈشلۈك ئارام. چۈشتىن كېيىن سائەت 2 دىن سائەت 4 گىچە ، بىز «قىزىل 17. ناخشىلار» دەپ ئاتىلىدىغان كومپارتىيىنى مەدھىيەلەيدىغان ناخشىلارنى ئېيتتۇق. جۇڭگونىڭ دۆلەت شېئىرىدىن باشلاپ ، باشقا ناخشىلار «بىز ئائىلە» ، «كومپارتىيىسىز يېڭى جۇڭگو يوق» ، «ئىتتىپاقلىق كۈچ» قاتارلىق ناخشىلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. كۆپىنچە ناخشىلار كومپارتىيە ، رەئىس شى ۋە خەنزۇلارنىڭ مەدەنىيىتىنى ماختايتتى

چۈشتىن كېيىن سائەت 4 تىن كەچ سائەت 6 گىچە ، تۇتقۇنلارغا ئۆزىنى تەنقىد قىلىش بۇيرۇلدى ، يەنى ئۇلار «سادىر 18. قىلغان» خاتالىق ۋە جىنايەتلەرنى تونۇشى كېرەك ئىدى. ئەلۋەتتە ، لاگېر ئىچىدىكى مەھبۇسلار گۇناھسىز ئىدى. ھېچقانداق جىنايەت سادىر قىلمىغان بولسىمۇ ، ئۇلار ئۆزلىرى ئۈچۈن بەزى جىنايەت ياكى خاتالىقلارنى تېپىشقا مەجبۇر بولدى ، ئۇلار يەنە ج ك پ تەرىپىدىن توقۇلغان جىنايەتلەرنى ئىقرار قىلىشقا مەجبۇرلىنىدۇ

كەچ سائەت 6 دىن سائەت 8 گىچە كەچلىك تاماق ۋاقتى ئىدى. كەچ سائەت 8 دىن سائەت 10 غىچە ، كۆپچىلىك 19. سوغۇق تاماغا قوللىرىنى ئىگىز قويۇپ ئۇلارنى تەبىئىيىتىدىن ۋاز كېچىشكە مەجبۇرلىدى ۋە

جىنايىتى ھەققىدە قايتا ئويلىنىپ ، تەۋبە قىلىشقا مەجبۇر بولدى. ئالدىنقى ئىككى سائەتكە سېلىشتۇرغاندا (چۈشتىن كېيىن سائەت 4 تىن كەچ سائەت 6 گىچە) ، بۇ قېتىم ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ جىنايىتى توغرىسىدا تېخىمۇ چوڭقۇر ئويلىنىشى كېرەك ئىدى. كەچ سائەت 10 دىن يېرىم كېچە 12 گىچە ، لاگېردىكى مەھبۇسلار ئۆزىنى تەنقىد قىلىش مەسىلىلىرىنى قەغەزگە يېزىپ ، ئەتىسى ئەتىگەندە ئۇلارغا تاپشۇرۇپ بېرىشى كېرەك ئىدى.

يېرىم كېچە 12 دىن سەھەر سائەت 1 گىچە ، بىز ئايلىنىپ، مەھبۇسلارنى نازارەت قىلىمىز. ئەتىگەن سائەت 1 دىن 20. سائەت 6 گىچە ئۇخلاش ۋاقتى - پەقەت 5 سائەت. بىز ئەتىگەن سائەت 6 دە ئورنىمىزدىن تۇرىمىز. ئادەتتە ، ئىككى قوراللىق ساقچى مەن بىلەن بىللە دەرىخانىغا كېلىدۇ. مەن ئالدىدا ماڭمەن، ساقچىلار ماڭا ئەگىشىدۇ. ئۇلار «دەرىخانا» نىڭ ئىچىدە قالىدۇ. ئوقۇتۇش جەريانىدا ، باشقا بىر قىسىم قوراللىق ساقچىلار چەكمەيلا سىنىپقا كىرىدۇ. ئۇلار جازاغا تارتىلىدىغان مەھبۇسلارنى سۆرەپ ماڭىدۇ. ئۇلارنى ئۇلار ئۈچۈن مەخسۇس ياسالغان قىيناش ئۆيىگە، ئادەتتە «قارا ئۆي» ياكى «قاراڭغۇ ئۆي» دەپ ئاتىلىدىغان ئايرىم ئۆيگە ئېلىپ كېتىدۇ.

21. ئۇ لاگېردا كاردورنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھەممە جايدا كامېرا بار ئىدى. شۇڭا ، ئۇلار 24 سائەت ھەممىلىرىنى نازارەت قىلالايدۇ. بىر ئۆي بار - بىز ئۇنى «قارا ئۆي» دەپ ئاتايتتۇق - بۇ يەردە كامېرا يوق. دەل شۇ ئۆيدە ئۇلار ئەڭ قەيەم قىيناشلارنى ئېلىپ بارىدۇ ، ئوقۇتۇش ۋاقتىدا ، ساقچىلار سوراق قىلىنىدىغان مەھبۇسلارنى شۇ ئۆيگە ئېلىپ چىقىپ شۇ يەردە قىينايدۇ.

بىز دائىم قارا ئۆيدىن كىشىلەرنىڭ قورقۇنچلۇق ۋارقىرىغان ئاۋازلىرىنى ۋە مېنى قۇتقۇزۇڭلار دىگەنلىرىنى ئاڭلايتتۇق. 22. مەن شۇنداق دېيىشىم كېرەككى ، بۇ خىل ۋارقىرىش ئاۋازى 24 سائەت توختاپ قالمايدۇ. ئۇلار قولغا ئېلىپ كېتىلگەنلەرنىڭ بەزىلىرىنى ئېغىر زەخمىلەندۈرگەندىن كېيىن سۆرەپ ئەكىلىپ بېرىدۇ ، يەنە بەزىلىرى ئۆيىگە ئېلىپ كېتىلگەندىن كېيىن غايىب بولدى. ئۇلار قىيناش جەريانىدا قازا قىلغان بولۇشى مۇمكىن مەن بۇ ئېھتىماللىقنىڭ بارلىقىنى بىلىمەن. قايتۇرۇپ كېلىنگەنلەر قانغا بويالغان ، يارىسى بەك ئېغىر. بەزىلىرىنىڭ بارماق تىرناقلىرى تارتىلىۋېتىلگەن. مىخلىق ئورۇندۇقلار بار بولۇپ ، ئۇلار زىيانكەشلىككە ئۇچرىغۇچىلارنى زورلاپ ئۈستىدە ئولتۇرۇشقا قىستايىتى ، بىز ئۇلارنىڭ بەدىنىدىن قان تامچىلىغانلىقىنى كۆرەتتۇق.

يەنە بىر قىسىم مەھبۇسلار قايتىپ كەلمىدى. مېنىڭچە ئۇلار قىيناش جەريانىدا قازا قىلدى. مەن ئۆلۈك ئادەمنى كۆرمىدىم. 23. ، ئەمما ئۇلار ھايات بولسا نەگە كەتتى؟ تۆتۈلغانلارنىڭ بەزىلىرى قارا ئۆيدىن قايتىپ كەلگەن ، بەزىلىرى قايتىپ كەلمىگەن.

مەن ئۆز كۆزۈم بىلەن قارا ئۆينى كۆردۈم. مەسىلەن ، لاگېردىكى كىشىلەرنىڭ سانى كۆرۈنەرلىك ئازايغاندا ، ئۇلار يېڭى تۆتۈلغان كىشىلەرنى ئېلىپ كىرەتتى. بىر كۈنى ئۇلار يېڭى مەھبۇسلارنى ئېلىپ كېلىپ ، ئۇلارنى بىر-بىرلەپ تىزىلدۈردى. ئۇ ۋاقىتتا ، مەن ئامانلىق ساقلىغۇچى بولۇپ ئىشلەشكە ياردەملىشىشكە بۇيرۇلغان ، ۋەزىيە ئىجرا قىلىۋاتاتتىم. ئۇلار يېڭى كەلگەنلەرنى ئېلىپ كەلدى ، ئۇلارنى ئىچىگە كىرگۈزۋاتقاندا ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە تاغدىكى ئۆيىدىن چارۋىچى بولغان بىر ياشانغان قازاق ئايال بار ئىدى. ئۇنى ئۆيىدىن قولغا ئېلىشتىن بۇرۇن ئۇنىڭغا ھەتتا قېلىن كىيىملىرىنى كىيىۋېلىش پۇرسىتىمۇ بېرىلمىگەن - ياشانغان ئاياللىرىمىزنىڭ ھەممىسى قىش پەسلىدە يۇمشاق خۇرۇم ئۆتۈكىنىڭ ئۈستىگە كالاچ كىيىدۇ ، ئۇلار ئۇنى قولغا ئالغاندا ، ئۇنىڭغا كالاچ كىيىۋېلىش پۇرسىتىمۇ بەرمىگەن. ئۇ پەقەت ئۆي ئىچى كىيىملىرى بىلەنلا ئىدى.

ھاۋا قاتتىق سوغۇق ئىدى. ئۇنىڭدىن باشقا ، ئۇ ئىنتايىن قورقۇپ كەتكەن ئىدى: تىترەپ ، چىشلىرى چاڭلىداپ تۇراتتى. 24. ئۇلار ئۆچرەتتە كىشىلەرنى ئەكىلىپ بېرىۋاتقاندا ، مېنى كۆردى ، ماڭا قاراپ يۈگۈردى ۋە ئۆزىنى مېنىڭ باغرىمغا تاشلىدى ۋە ھۆڭرەپ يىغلاپ ئۇنىڭغا نېمە بولغانلىقىنى سۆزلەشكە باشلىدى. «ئۇلار مېنىڭ تېلېفونۇمدا مەسىلە بايقىغانلىقىنى ئېيتتى ۋە مېنى قولغا ئالدى ، مەن تاغدا ياشايدىغان پادىچى ، ھەتتا تېلېفون ئىشلىتىشىمنى بىلمەيمەن ، ھەتتا تېلېفونۇم يوق. ئۇلار گۇناھ «توقۇپ مېنى ئەيىبلىدى ، مېنى قۇتۇلدۇرۇڭ»

ئۇ مېنى قۇچاقلدى. لاگېرنىڭ ئۇزۇن قاندى تىزىملىكىدە ، ھېچكىمنىڭ سۆزلەشكە ، كۈلۈمسىرەشكە ۋە يىغلاشقا 25. رۇخسەت قىلىنمايدىغانلىقى ئېنىق يېزىلغان ، شۇڭا مەن لاگېر قاندىسىنى بۇزغان دەپ ئەيىبلىنىپ ، قارا ئۆيگە جازالاشقا ئېلىپ كېلىندىم.

ئۇ كۈنى ، مەن ئۆز كۆزۈم بىلەن قارا ئۆينى كۆرگەندە ، ئەگەر بىر مەلەن ماڭا قىيىنچىلىققا ئۇچرىغان قوراللارنى 26. سۆزلەپ بېرگەن بولسا ، 21-ئەسىردە بۇنداق قىيىنچىلىق قوراللارنىڭ يەنىلا بارلىقىغا ئىشەنمەيتتىم. مەن ئۇ قوراللارنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم. ئۈستەلگە نۇرغۇن ئوخشىمىغان قىيىنچىلىق قوراللارنى قويۇلغان ، ئېلېكترونلۇق ئورۇندۇق ، تۆمۈر كالتەك ، توكلۇق تايپاق ، ئۆتكۈر ئۇچىدىكى قىلىچقا ئوخشاش قورالنى ئۆز ئىچىگە ئالغان نۇرغۇن ئوخشىمىغان قوراللار. سىزنى قارا ئۆينىڭ ئىچىگە ئېلىپ كىرگەندە ، ئۇ قىيىنچىلىق قوراللارنى كۆرگەندە ، پىسخىكا جەھەتتىن پۈتۈنلەي ئۆزىڭىزنى يوقۇتسىز. ئۇ بەك قورقۇنچۇق جاي ئىدى.

27. ئۇلار مېنى توكلۇق ئورۇندۇققا ئورۇنلاشتۇردى ۋە توك بىلەن سوقتى ، ئۇلار مەندىن نېمە دېدى؟ دەپ قايتا-قايتا سوراق قىلدى. ئۇنىڭغا نېمە دېدىڭ؟ دەيتتى. ئۇلار بىر سونالنى قايتا-قايتا تەكرارلىدى. قىيىن-قىستاققا ئېلىنغان ۋاقىتلاردا ، بىر مەنۇت ئېسىمگە كەلسەم ، يەنە بىر مەنۇت ھوشۇمدىن كېتەيتتىم.

مەن ئۆلۈپ كېتىمەن ، بالىلىرىمنى قايتا كۆرەلمەيمەن ، ھەمدە ھېچقانداق جىنايەت ئۆتكۈزمەي تۇرۇپ بۇ لاگېردا 28. ئۆلۈپ كېتىدىغان بولۇم دەپ ئويلىدۇم. مېنى توكلۇق ئورۇندۇققا توك سوقتۇردى ، ئۇردى ۋە قاتتىق قىيىندى ، بىر نەچچە سائەتتىن كېيىن سۆرەپ ئېلىپ كېلىندىم ، ئۇلار ئەتىسى ئەتىگەندە ۋاقىتدا ئورۇمدىن تۇرۇپ ئوقۇتقۇچىلىق خىزمىتىمنى داۋاملاشتۇرۇش كېرەكلىكىنى تەكىتلىدى.

مەن قىيىن قىستاق جەريانىدا يېرىم ھوشسىز ئىدىم ، چوقۇم ئەتىگەن سائەت 6 دە قوڭغۇراق چېلىنغاندا ئورنىمىزدىن 29. تۇرۇشىمىز كېرەك. ئۆزۈمنىڭ ھايات ئىكەنلىكىمنى ھېس قىلىپ ئۆزۈمگە كەلدىم. مۇشۇنداق ئېغىر جازاغا ئۇچراپ تۇرۇپمۇ ، مەن بۇرۇنقىدەك مەجبۇرىيەتلىرىمنى ئادا قىلىشقا مەجبۇر بولدۇم.

قانداقلا بولمىسۇن ، قارا ئۆينى كۆرگەندىن كېيىن ، ھەتتا بۇ يەردىن تىرىك ئايرىلالايدىغانلىقىمدىن ئەنسىرىدىم. قارا 30. ئۆيگە كىرگەنلەرنىڭ ھەممىسى جىسمانىي قىيىنچىلىقتىن ئۆلۈشتىن بۇرۇن روھىي جەھەتتىن ئۆلىدىغانلىقى ئېنىق ئىدى. چۈنكى ئۇ قوراللارنى قارا ئۆينىڭ ئىچىدە كۆرسىگىز ، ئۆزىڭىزنى يوقۇتسىز. كاللىڭىزغا كېلىدىغان بىردىنبىر ئىش ئۆلۈم بولۇدۇ.

مەن يەنە قىز-ئاياللارنىڭ جىنسىي زوراۋانلىققا ، باسقۇنچىلىققا ئۇچرىغانلىقىنى كۆردۈم. كەچتە ، ساقچى / قاراۋۇللار 31. ئۆزلىرى ياقۇتۇرىدىغان ئاياللارنى ، قىزلارنى تاللاپ ئېلىپ كېتەيتتى.

سىزگە تولىمۇ قورقۇنچۇق بىر ۋەقەنى سۆزلەپ بېرىمەن ، ئۇ ماڭا بەك ئازار بەرگەنلىكى ئۈچۈن ھەرگىز ئۇنتۇپ 32. قالمايمەن. مېنىڭچە بۇنىڭدىن باشقا ئازاب-ئوقۇبەتلەر بۇنىڭدىنمۇ ناچار بولۇشى مۇمكىن ئەمەس. بۇ بەك ئېچىنچىلىق! بىر كۈنى ئۇلار نۇرغۇن كىشىلەرنى چوڭ زالغا يىغدى. بۇ زالدا تەخمىنەن 100 دىن يۇقىرى ئادەم بار ئىدى. ئاندىن ئۇلار 20 ياكى 21 ياشلاردىكى بىر ياش قىزنى ئېلىپ كەلدى. ئۇ ھەممىلەرنىڭ ئالدىدا بىر ساختا جىنايەتنى ئېيتىپ قىلىشقا مەجبۇر بولدى. ئۇ ئىقرار قىلىشقا مەجبۇرلانغان نۇقتىدا كۆز ياشلىرى بىلەن ياسالغان جىنايەتنى ئېيتىپ قىلدى. ئۇنىڭدىن كېيىن ، شۇنچە كۆپ كىشىلەرنىڭ ئالدىدا ساقچىلار ئۇنىڭغا نۆۋەت بىلەن باسقۇنچىلىق قىلدى. بۇ ئۇلارنىڭ تۇتۇلغانلارنىڭ ئۆزگەرگەن-ئۆزگەرمىگەنلىكىنى ، باشقىچە قىلىپ ئېيتقاندا ، ئۇلارنىڭ ئادەمىيلىكىدىن ۋاز كەچكەن-كەچمىگەنلىكىنى سىناشتىكى ئۇسۇلى ئىدى ، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا ئۇ قىزنىڭ نازارلىق ئۆتۈنۈشى ياكى ئېيتتى: «مېنى قۇتۇلدۇرۇڭ ، ياردەم قىلىڭ!» ئۆزۈمنى ئۆلۈپ كەتكەندەك ھېس قىلدىم. بۇ ھەقىقەتەن قورقۇنچۇق ئىدى. بۇنىڭدىن ئېشىپ كەتكەن باشقا ئازابلارنىڭ بارلىقىغا ئىشەنمەيمەن.

33. بۇنداق ۋەھىمىگە شاھىت بولغان كاللام ئازاب ئىچىدە قىيىنچىلىق. بۇ سىناقنى ئېلىپ بېرىش جەريانىدا ، لاگېردىكى خىزمەتچىلەر كىشىلەرنى بېقىندىن كۆزىتىپ ، قارشىلىق كۆرسەتكەنلەرنى ، مۇشتلىرىنى تۈگكەن ، كۆزىنى يۇمغان ياكى يىراققا قارىغانلارنى ، جازالاشقا تاللايتتى.. ھېچكىم باسقۇنچىلىققا توختىماي قاراپ تۇرالمىتتى. چۈنكى پۈتكۈل جەريان خېلى ئۇزۇن داۋاملاشتى.